№ 291 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem פרייז 20 גראשען Lodzer Tageblat

לאָדזער טאָגעבלאַט

רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פיעטריקאָווער 16. טעלעפאָנען פון: רעדאַקציע 10057, פון אַדמיניסטראַציע 10047.

מאָנטאג, י"ד כסלו תר"צ. | 16 grudnia 1929 r. | 22-טער יאהרגאַנג.

די אלגעמיינע אריפרעגונג געגען „עגלה"-פראיעקט

האט נעכטען צוגעזויגען פיל הונדערטער יודישע קליינהענדלער אוין האנדווערקער אויף אַ פראטעסט-מיטינג

אלע רעדנער שטעלען פעסט, אז די לאסט פון דער גזירה וועט פאלען אויף די פערארימטע קליין-הענדלער אוין האנדווערסער.—שטארק געטאדעלט די נישט-קלארע ראלע פון די בונדישע ראטמענער

וויי גרויס ס'איז די אויפרעגונג אין שטאָט צוליב דעם בעשלוס פון דער שטאָט-ראָט-קאָמיסיע, וואָס האָט בעש-טעטיגט דעם „עגלה"-פּראָיעקט פון מא-ניסטראָט בעווייזט דער נעכטיגער פּרא-טעסט-מיטינג פון קליינהענדלער אין האַנדווערקער צו וועלכען ס'איז געקו-מען אַ-ג'עולם פון העכער 600 מאַן.

דער מיטינג איז צוזאַמענגערופען געוואָרען פון צענטראַלען קליינהענד-לער-פערבאַנד אין פון דעם האַנדווער-קער-פערבאַנד (זאוואדזקא 5).

דער גרויסער זאַל אויף אלטע ערש-טען מאי 2 איז געפּאַקט, מ'שטעהט אויף קעפ. אַ גרויסער עולם, וואָס האָט נישט געקענט אריינקומען אין זאַל, איז גע-שטאַנען אויף די טרעפּ.

ד אוועגד עפענט ה' משה מאָשקא-ויטש (אַ האַנדווערקער) דעם מיטינג, און דאָס ערשטע וואָרט בעקומט ראָ-מאַן אַדוי. וויי'צמאַן, אין אויספיהרל-כען רעפעראַט ער ארום די געשע-עניש לאַגע, די ה"ה פון דער איצטי-גער מאַגיסטראַט-מעהרהייט, זאָגט אַדוי. וויי'צמאַן, טייטשען מכלומרשט אויס, אז מיט דער „עגלה" זענען זיי נאָר אויסען די גבירים אוין בייזווילליגע שטייער-צאָהלער. פ'איז אָבער אַ סוד אַז גאַנץ בראָד, אז דאָס וועט אין דער ערשטער רייה אויסגעהען צו

די קעפ פון די פעראריימטע יודי-שע מאסען —

וואָס די קליינהענדלער אוין האנדווערקער. וואָס אויך אייגנדעלן, אז מ'איז גור וויסען די, וואָס צאָהלען איבער 100 פ. לאָקאַל-שטייער א יאָהר. אַבער נאָר א גרויסע צאָהל האַנדווערקער אוין קליי-נע האַנדווערקער פּערשטעהען שטייערן, איבער וועלכע דער מאַגיס-טראַט האט נאָך איצט א שליטה. אוב איז די דאָזיגע „הנחה" נאָר א פּריוואַטע ער-לויבונג פון לאָוניק קוק. אין דעם פּרא-קטיק גופא וועלן נישט דערמאָנט דער-זענען. דער סוף וועט זיין, אז אויב דער מאַגיסטראַט-ראָט, וואָס האָט שוין געצאָהלטע זרשים פון זיין קאָדענץ, וועט אוועקגעהן, וועט די „עגלה" בלייבען אָהן דער פרי-מאַטער ערקלערונג פון ה' קוק.

— ס'קאָן איבערהויפט קיין רעד ניט זיין וועגען בייזווילליגקייט. אויב ס'זענען דאָ פערשידענע שטייערפּ, איז עס נאָר צוליב די צו שטארקע איבערשאַצונגען אוין צוליב דעם, וואָס די יודישע פאַלקס מאסען זענען בוכשטעפליך צובראָכען אוין רואינירט.

די נישט-קלארע שטעלונג פון די בונדישע ראטמענער

וויטער גיט איבער דער רעדנער, אז דער בונדישער ראָטמאַן ה' ליכטענשטיין האָט אויף דער מאַגיסטראַט-וויצונג ער-קלערט, אז צוליב דעם איצטיגען קריזיס וואָלט מען איצט נישט געדארפט איינ-פיהרען די „עגלה". פונדעסטוועגען הפט דער רעזולטאַט ה' ליכטענשטיין נישט קיין מוט עפענטליך צו בעקעמפען די „עגלה"! ווען די יודישע סאציאַליסטישע ראטמע-נער וואָלטען אַפען, נישט צווייפעלט זיך ארויסגעזאגט געגען, וואָס ווען דער טרויעריגער „עגלה"-פּראָיעקט זיכער א-דורכגעפאַלען. און אויב דער פּראָיעקט וועט אַדורכגעהן, וועט די שולד פאַלען אויף די יוד. סאציאַליסטישע ראטמע-נער וויילען נישט אויף זיך טראָגען די אחריות פון די פאלגען פון דער „עגלה". האָבען זיי נאָך צייט אויף דער שטאָט-ראט-זיצונג, וואָס וועט פאָרקומען דאָנער-שטאָג, אפען און קלאָר זיך אַפּצוטרענ-לען פון דעם שרעקליכען עקזעקוציע-סיס-טעם. דער לעצטער האָט געראָטן דער ראשמאן פון דער האַנדוואַלט-קאָמער ה' כאַרי, דער רעדנער שילדערט די

טרויעריגע לאגע פון די קליין-הענדלער

ער הייזט אן אויף דעם שטייער-סיס-טעם. א יודע, וואָס האָט א שפּייז-געוועלב בעל מיט א פאטענט דריטער קאטעגאריע, וועלכער בעשטייערט מיט 460 זל. א יאָהר, און א סויער, וואָס האָט 15 העקטאר, אַרבעט בעשטייערט מיט — 29 זל. א יאָהר.

אין נאָמען פון דער קליינהענדלער-צענטראַלע טראָגט דער רעדנער אויס דעם שארפסטען פּראָטעסט קעגען דעם סאציאַליסטישען מאַגיסטראָט, וואָס אי-שטאָט צו בעשיצען די מאסען גרייט גאָר אַ-ג'עקזעקוציע, וואָס וועט צום איבער-גען דערשטיקען דעם שוין אזוי אויך גע-נוג רואיניירטען קליינהענדלער און מאסען. דער רעדנער סאַדערט דערוים אויף די יידישע ראטמענער פון די בירגער-כע פראקציע צו שטעהען אויף דער וואך און צו פערהיטען פון די קאטאסטראפע.

צום סוף וועט אָנגענומען פאָלגענדע

פּראָטעסט-רעזאָלוציע:

„הונדערטער האַנדווערקער און קליין-הענדלער, פערזאַמעלט אויף דעם מי-טונג דעם 15. דעצעמבער, פּראָטעסטי-רען וויי אמשארפסטען געגען דער „עגלה"-פּראָיעקט, וואָס וויל אייגפיהרען דער לאָדזער מאַגיסטראַט, אוין שטעלען פעסט, אז לאָסט פון דער גזרה וועט פאַלען אויסשליסליך אויף די קעפ פון די פער-ארעמטע האַנדווערקער, קליינהענדלער אוין פאָלקס-מאסען.

„די פערזאַמעלטע מאַכען אויפמערק-זאם דעם שטאָט-ראָט אויף דער שוועי-רער עקאָנאָמישער לאָגע פון קליינבי-גערטום אוין שטעלען פעסט, אז די פערלאַנגענע שטייערען פון קליינבי-גערטום אוין מיטעל-שטאַנד איז נישט צוליב בייזווילליגקייט, נאָר צוליב

די אומגעריכטע, איבערגעשאצטע בעשטייערונג.

וואָס האָט צובראָכען דעם רוב פון יי-דישען קליינבירגערטום, אוין דער עקא-נאָמישער רואין אין די רייהען פון די יידישע פאָלקס-מאסען.

די פערזאַמעלטע שטעלען פעסט, אז די גאַנצע פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר'ן אייגפיהרען די „עגלה" פאַלגען די יי-דישע סאציאַליסטישע פראקציעס, וועל-כע האָבען די מעגליכקייט נישט צו דערלאָזען דערצו, אין טון דאָס נישט".

ס'וועט אויך פראָטעסטירט געגען די פערטרעטער פון בירגערליכע יודי-שע פראקציעס, וועלכע בעציהען זיך אפאָטיש צו דער דאָזיגער ברענענדיגער פראַגע, וואָס בעדראָהט טויזענדער יי-דישע עקזיסטענצען.

נאָך דעם ווי די פערזאַמעלטע דרי-קען אויס צוטרוי דעם ראָטמאַן אַדוי. וויי'צמאַן פאַר זיין ענערגישען ווידער-שטאַנד בייס אייגפיהרען די „עגלה" וועט דער מיטינג געשלאָסטן.

ס'איז כדאי צוצוגעבען, אז אויף דער איינלאַדונג צום לאָוניק קוק, ער זאָל קומען בייזוואוינען דעם מיטינג, האָט דער הער לאָוניק צוגעשיקט א בריף, אין וועלכען ער ענטשולדיגט זיך, פאַר-וואָס ער קאָן „צוליב פאַמיליען-סבות" נישט קומען, אוין ער חזר'ט איבער נאָך א מאָל דאָס אייגענע, אז די „עגלה"-רעפּאָרם איז נישט אויסען די ארימע, נאָר די „רייכע אוין בייזווילליגע" שטייער-צאָהלער.

עמיל לודוויגס-פארטראגען איז העברעאישען אוניווערזיטעט.

דער בּאָקאַנטער יודיש-דייטשער שרי-פּט שטעלער ד"ר לודוויג, וועלכער וויילט אוצט אין ארץ ישראל, האָט נעהאַלטען אין העברעאישען אוניווערזיטעט אין ירושלים א פאָרטראג וועגען „געשיכטע אוין פּיקציע".

פאַר דעם פאָרטראג איז ד"ר לודוויג בעגרוסט געוואָרען אין נאָמען פון אוני-וועדזיטעט דורך פּראָפ. קלויזנער.

דעם זעלבען טאָג האָט דער פאָרבאַ-פון די העברעאישע שרי'פּשטעלער אינ-געאָרדענעט אַ-ג'אוֹיפנאָמע לכבוד ד"ר עמיל לודוויג, וואָס ער איז בעגרוסט ג-כע האָבען די מעגליכקייט נישט צו דערלאָזען דערצו, אין טון דאָס נישט".

ס'וועט אויך פראָטעסטירט געגען די פערטרעטער פון בירגערליכע יודי-שע פראקציעס, וועלכע בעציהען זיך אפאָטיש צו דער דאָזיגער ברענענדיגער פראַגע, וואָס בעדראָהט טויזענדער יי-דישע עקזיסטענצען.

סעקרעטאַר פון „קאמזעט" אין ווייסרוסלאַנד וועט אפגערופען פון זיין אמט.

מאסקווא (יטא) וויי דער קאָרעס-פּאָנדענט פון דער „יטא" דערווייסט זיך פון זויערע קוועלען וועט דער סעקרע-טאר פון רענרגענס-קאָמזעטש „קאָמ-זעט" אין ווייסרוסלאַנד, מ. בּאָראָן אפּ-גערופען וועלען פון זיין אמט. דאָס זאָל פאַרקומען צוליב דער שווערער קאָמ-פּאַניע. וואָס בּאָראָן האָט געפּירט אין ווייסרוסלאַנד וועגען צונויפּגיסען מיט צוואַנג די יידישע קאָלעקטיוויזי-שאפּטען מיט נישט-יידישע.

בּאָראָן איז אויפגעפּאָדערט געווארען צו קומען קיין מאָסקווא צו געבען די דערקלערונגען וועגען זיין אַרבעט.

צענטראַלער סוחרים און פאַבריקאַנטען-פערבאַנד

אויף דער לאָדזער וואיוואָדזטוואָ (פיעטריקאָווער 10.)

מיר מאַכען בעקאַנט, אַלע אונזערע מיטגלידער, אז דאָס

אויסקוניפען פון פאטענטען פאר ז' 1930 יאהר

הויבט זיך שוין אן פון ה יי נ ט, דעם 16-טען דעצעמבער אין אונזער ערשטען קאנצעלאַריע, כדי צו פערמיידען א געדראנג בעטען מיר וואָס פריהער צו קומען אין די ביורא-שעהען פון 9 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אוועגד.

בעים אינצאָהלען דארף מען די פאטענטען פון 1929 מיטערענען.

פראפעס. טאנץ-לעהרער-ע"ע-באנד

אויף לאדזער וואיוואָדזטוואָ, פאלודניאוא 10

דיגסטאג, ד. 24 דעצעמבער ה. י. 12 א זייגער מיטאג צום ערשטען טער-מין און 5 א זייגער אוועגד דעם זעלבען טאג צום צווייטען טערמין בייַ יעדער צאָהל מיטגלידער קומט פאר אין אייגענעם לאקאל, פאלודניאוא 10 די יעהרליכע

אלגעמיינע פערזאמלונג

מיט פאלגענדען טאג-אַרדנונג: 1) ערעפנונג, 2) וואָהל פון א פאָרזיצענדען, 3) קא-סע-בעריכט, 4) סעטיגקייטס-בעריכט פון דער פערוואָלטונג, 5), פרייַע פאַרשלאָגען, 6) וועגען אַנהאלטען א בעשלוס פאר די נייַע קאַנדידאַטען אין דער הויך-פאך-שול, 7) וואָהלען פון א פערוואָלטונג און א רעוויזיאָנס קאָמיסיע, אלע מיטגלידער ווערען גענעטען צאָהלריַיך צו ערשיינען.

די פערוואַלטונג

א העכליכע וואוינונג

פון 5 צימערן מיט א כור אין אלע בעקוועמליכקייטען. פראָנט, ערשטער שטאָק, דירעקט פון ווירט פון זאפארט איבערצוגעבען. אדרעסען אבצוגעבען אין אדמיניסטר. פון „לאָדזער טאגעבלאט" אונטער "Wohnung".

דאס רעכטסקאנסולענטען-ביורא "Poljus"

אין לאָדז, פיעטריקאווער 34, פראָנט 1 שטאָק טעל. 160.35

גלייטעט דורך קוואליפיצירטע פאכמענישע קרעפטען

ערלעדיגט: רעקורסען, אַדוואָקאַטיעס, קלויזולען, ביטעס צו דער אדמי-ניסטראַטיוועד אוין קאָמוּנאַלער מאַכט, ווי אויך ערלעדיגט געריכטס אין מילי-טער-ענינים, אבמאכען, סטאטוטען, האַנדלס-קאָרעספּאָנדענץ, איבער-זעצונגען אין 6 שפראכען, ווי אויך אדמיניסטראציע פון הייזער אוין אלערליי אויפטראגען.

בעמ.: ס'וועט אויך אויסגעקויפט פאטענטען דורכ'ן אויבּיגען ביורא.

פריוואט

טאנץ-שולע

פון די נייעסטע טענץ

דיפלאמירטער י. ווייַנטרויב

לעהרער

נעמט אן איינשרייבונגען אויף איינצעלנע לעקציעס וויי אויך אין קאָמפּלעטען יעדען טאג פון 10 פריה ביז 10 אוועגד

קיליינסקעגא 44

2-טער הויף פאַרטער.

די לעקציעס קומן סאָר אויסער דער פערזענליכער לייטונג פון י. ווייַנטרויב אוין אסיסטענטן.

לעזט, אבאָנירט דאס „לאדזער טאגעבלאט"

Dr. A. Mazur

וואסכאדניא 65, — טעל. 166-01

נעמט אן פון 1.30—12.30 אוין 4—6 אוועגד:

Dr. med. Adam Bender

נאָרוטאָוויטשא 30 טעל. 75-14

ספעצ. פאר אינערליכע

אוין האַרץ-קראַנקהייטען

Dr. med. H. Krauskopf

אכושערע אוו פרויען-קראַנקהייטען

צגעגלניאַנא 45 טעל. 47-113

נעמט אן פון 4 ביז 7 אין אוועגד.

Dr. Wołkowyski

צגעגלניאַנא 25

טעלעפאן 87-126

ספעציאל-ארצט פאר הויט וועניריש קראַנק-הייטען אוין מענער-שוועכע. אלע-ארט אנאליזען

בעהאנדלונג מיט קוואַרץ-שטראהלען.

נעמט אן פון 8—2, אוין פון 6 -9 אוועגד.

בעזוגדער „ארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. Z. RAKOWSKI

ספעציאליסט פאר אויערז, נאז, האלז

אוין לונגען-קראַנקהייט

קאנסטאַנטינער 9 טעלעפאן 81-127

שפרעכשטונדען 12—2 אוין פון 5—7 נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 2 ביז 3 נאָכם.

אויטאנאמיע פאר יידען אין יוגאסלאוויען

דער קעניג האט אונטערגעשריבען א סטאטוט, וואס זיכערט פאר די יידען

פולשטענדיגע רעליגיעזע און קולטורעלע אויטאנאמיע

בעלגראד, 15. (ספעצ.) דער קעניג האט היינט אונטערגעשריבען דעם סטאטוט פאר א אויטאנאמיע פאר יידען.

דער סטאטוט גיט א בריייטע רעליגיעזע אויטאנאמיע די יידישע קהלות און דעם פערבאנד פון די ארטאדאקסישע קהלות. רער סטאטוט פערזיכערט רבנים און גייסטליכע פון צו ערפילען עפענטליכע פונקציעס. אין יידישע ימים טובים וועלען אלע יידישע זעלבער, יידישע בעאמטע אין מלוכה'ש און קאמוניאלע אינסטיטוציעס זיין פריי פון ארבייט. די מלוכה וועט סובסידירען אלע יידישע אינסטיטוציעס און די יידישע רעליגיע וועלט לויט דעם דאזיגען סטאטוט פולשטענדיג גלייכבעריכטיגט מיט דער קאטולישער, פראוואסלאוונער און אלע אנדערע רעליגיעס.

וואשינגטאן קהלה אפנעמט די סובסידיע פאר די יידיש-וועלטליכע שולען

וואשינגטאן 15 (טעג). היינט האט דער וואשינגטאן קהלה-ראט געמאלט אפהאלטען א זיצונג אין צוזאמענהאנג מיט דעם. גרינבוים'ס ארויסטריט אין סיים צוליב דעם האט זיך פאראן בנין דער קהלה פערזאמעלט א גרויסער עולם. נס איז אבער נישט געקומען צו בעהאנדלען די פראגע וויייל אויפ'ן ערשטען טובים וועלען אלע יידישע זעלבער, יידישע בעאמטע אין מלוכה'שע און קאמוניאלע אינסטיטוציעס זיין פריי פון ארבייט. די מלוכה וועט סובסידירען אלע יידישע אינסטיטוציעס און די יידישע רעליגיע וועלט לויט דעם דאזיגען סטאטוט פולשטענדיג גלייכבעריכטיגט מיט דער קאטולישער, פראוואסלאוונער און אלע אנדערע רעליגיעס.

זיי זאלען אויסגעבן אויף אידישע שולען, אין וועלכע עס ווערט נישט געלערנט קיין רעליגיע.

ארום דער פראגע האט זיך צוברענט א לענגערע דיסקוסיע און צום סוף איז מיט א מעהרהייט שטימען אנגענומען געווארען דער פארשלאג פון דער „אגודה" נישט צו ערטיילען די אויבענדערמאנטע שולען קיין סובסידיעס.

נאכדעם ווי דער דאזיגער בעשלוס געגען די יידיש-וועלטליכע שולען איז אנגענומען געווארען, האט פרנס לעוו געטומען דאס ווארט און געהאלטען א לאנגע רעדע. די רעדע האט געדויערט גאנצע 2 שעה און אזוי ארום שוין אוג-מעגלין געמאכט, אז אויף דער זיצונג זאל בעהאנדעלט ווערען די פראגע גרינבוים.

די רעדע איז אינמיטען איבערגעריסען געווארען און עס איז צוגוטפגערופען א זיצונג פון סעניארען-קאנווענט אבער עס האט נאכנישט גענאלפען. ראטמאן לעווי האט געהאלטען אין איין רעדען, בין די זיצונג איז צום סוף איבערגעריסען געווארען.

4 מיליאן פונט פאר'ז קרז היסוד

איז געזאמעלט געווארען אין משך פון 8 יאהר

ירושלים, 15. (יט"א)

לויט'ן בעריכט פון הויפט-בירא „קרן היסוד" און זעט דער גרינדונג פונ'ם „קרן" און יאהר 1921 ביז אויגוסט געזאמעלט געווארען א סאגר פון 4 מיליאן 140 מויזער פונט געזאמעלט געווארען אונ אמעריקא.

פייערליכע עפענונג פון נייעם אקאדעמישען יאהר

אין יודאאיסטישען אינסטיטוט איז וארשא.

וארשא, 25 דעצ. (יט"א) אין לאקאל פון „בני ברית" איז היינט פאר-געקומען די אינאוגוראציע פונ'ם נייעם אקאדעמישען יאהר פון יודאאיסטישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט אין וארשא. אין צוגעגענווארט זענען אלס פארשטייער פון בילדונגס-מיניסטעריום דער דעפארטאמענט-שעף פון יוא"א. ד"ר טרושעווסקי און ד"ר טשערווינסקי פון גאמען פון וואשינגטאן האט צוגעריסט אין זיידענט. אין נאמען פון דער קהלה האט בעגריסט דער ו. פרעזעס פעלרשטיין, אין נאמען פון די לאדזער „בני ברית"—אדוו. ענגעלמאן.

א גרויסע רעפע האט געהאלטען ד"ר ברוירא פון לאדז. ער רעדט ווען ער פערבריימערונג פונ'ם פראגראם אין אינסטיטוט. צום נייעם יאהר ווערען נעשע-מען פוויל פאקולטעטען, אויגער פאר רא בינערס און אינגער פאר געזעלשאפטליכע וויסענשאפטען. ד"ר ברוירא וויזוס אן איף דעם אונטערשיד צווישען דעם יידישען יודאאיסטישען אינסטיטוט אין וואר-שא, ווען דער וידמעט זיך אלע געביטען פון דער יידישער וויסענשאפט אין דעם יידישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט אין וילנא, ווען דער וידמעט זיך נאר רעכט שפראכליכע ענינים. ד"ר ברוירא שטרייכט אבער אונטער די פאזיטיוע בעדייטונג פון יו"א.

לעזט און אבאנירט דאס „לאדזער טאגעבלאט"

דער פערהער פון הרב קוק אין בנין פון רבנות הראשית

צוליב קדושת שבת איז דער פערהער איבערגעריסען געווארען פרייטאג מיטאג

פערהער פון יוד. וויצע-בירגער-מיימטער סאלאמאן און אדון. האראוויץ

ירושלים, 15 דעצ. (יט"א) פרייטאג פריה איז אין דער ענגלישער אויס-ארשוגונס-קאמיסיע צוזאמען מיט די ארשטעהער פון בינין פון רבנות הראשית, וואו עס איז פארגעקומען דער פערהער פון הרב הראשי קיק. צוליב דער פער-טרויליכקייט פון פערהער פעהלען דרי-ויטל די פרטים. צוליב קדושת שבת איז רער פערהער מיטאג-צייט איבערגעריסען געווארען. אין אונענד איז אויסגעהערט געווארען אדון. האראוויץ. די טעג וואס די קאמיסיע פערהערען א רייה יודען פרינציפיעלע ארגומענטן.

ירושלים, 15. (יט"א)

די אויסארט גם-קאמוס'ע דאס אויסגעהערט דעם וויצע-בורגער מיטס-מער פון ירושלים חיים סאלאמאן, ווען-כער איז בעת די אגרוהען געווען פאר-יוצעגדער פון „ועד הלאומי".

סאלאמאן גוט אפ ער קלערונגען ווענען פוהל מערבי. ער שטעלט פעסט, אז נאך מיט 38 יאהר צורוק האבען די יודען צוגעלט נעמאלט דעם ברוק פאר'ן פוהל אויף זעקס חשבון. דאס בעווייזט, אז די יודישע רעלט אויפ'ן פוהל אז שוין דאמאלט נעווען פעסטגע-טעלט.

דער אראבישער ארווקאט בעמוהט זיך צו באווייזען, אז די יודישע קעניגע-רונגען אבער עס איז אוהם נישט גלייגיג.

דער פארשטעהער פון „אגודת ישראל" אברהם יעהודה פוקס האט אויך פארגעלייגט פאר צו שאפען א ספעציעלע קאמיסיע וואס זאל אונטערזוכען דעם פראבלעם. ווען אבער דער ווייסע פאפיר וועט פארטיג זיין, וועט מען שוין נישט קענען טון קיין שום זאך.

גענוגענע הענדלער אוז כלי-קודש

וועלען פון די ליי-כאסעם איז חיים-רוסלאנד קיין הילף נישט בעקומען

מאסקווא (יטא) דער צ. ק. פון דער קאמוניסטישער פארטיי און וויסרוס-לאנד און די וויסרוסישע יידישקייט האבען אפציעל מיטגעטיילט, אז דעם לאסרטע יודען, ווען זענען אמאל גע-ווען הענדלער אדער פלי-קודש, ווילן פון אנפאנג אן נישט בשקומען קיין הילף פון די לויה-קאסעס. אין דער מעלדונג ווערט גערעכנט, אז מיטגלידער פון די לויה-קאסעס זענען בלויז אויפגענומען געווארען, ווען זיי האבען אויך בעצאלט מלוכות און לאנד, ווען זיי האבען אפגעשריבען פארמעגן אין וויסרוסיע אדער אין אויסלאנד. אין וויסרוסיע ווערט אפ-געמאכט, אז מיטגלידער פון דער קאמוניסטישער פארטיי זענען פון דעם אויסגענומען, ווען זיי האבען בשעת-מעשה אנגענומען אויף זיך אפגענאמען צו לעבן אזוי ווי אנדערע.

ירושלים, 15. (יט"א)

די שרקלערונגען פון ערשטען יודישען ערות, דער מוסטלנר פון דער ציונס-קאמיסיע, יהושע פרוידע זענען זייער שארף קרימקורט געווארען פון דער נאציאנאל העברעישער פרעסע. „דואר היום" שרייבט אז דער בעריכט פון דער ציונס-קאמיסיע איז נאר פארטיג מלוים און פול פון רוהיגע מלים וויא אזוי אנדערע מלוים.

קופאן 87 №

אויף אומזיסט יוריידישע עצות.

דער בעזיצער פונ'ם דאזיגען קופען קען בעקומען אומזיסט יוריידישע עצות דורכ'ן יורי-קאנסול פון אונזער רעדאקציע.

גייטיג היינט מאנטאג

דעם 16 דעצעמבער פון 8—9 עז.

די טעלעפאן-נומערן פון „לאדזער טאגעבלאט"

זענען איצט

10057 ,10047

די בילדער אויסשטעלונג פון נתן שפיגעל

אין לאקאל פון „מאי" געפונט זיך בעקאנטע לאדזער קונסט-מאלער נתן שפיגעל. די אויסשטעלונג אין ווערט עס געפונען זיך צאהלרייכע שאהנע און אינטערעסאנטע עקספאנאטן פון שפי-געל'ס לעצטע קונסטלערישע ארבייטען. מאכט א גרויסען רושם אויף די בעזוי-כער. עס אין א פערגענגען צו בעזוכען די אויסשטעלונג. דאס אויג ווערט פער-כאפט פון לויט און פארב. די אויס-שטעלונג וועט טויער אפען זען א נעמונג פון דער ארבייט.

העברעאישע קאטעדרע ווערט געשאפען בייט דארפאטער אוניווערסיטעט

יודישער קולטור-ראט אין עסטלאנד איעערגענומען די איניציאטיוו אין זיינע הענד.

דארמאט (יטא) פאר א יאהרצן זוי-טער האט דער דוירעקטאר פון דער דאר-פאטער יודישער גימנאזיע ד"ר נאדאל זיך געווענדעט צום מעלאנישען פאקול-טעט פון דארפאטער אוניווערזיטעט ווע-גען ערלויבעו אונטן אלס פרוואטא-דא-צענט לויגענען לעקציעם פון דער נע-דערלאנדישער שפראך און לויטעראטור, וועלכע עם זאלען זען נישט אבלוגאטא-רוש, וועל בעם אונווערזיטעט עקזיס-טירט שוין א קאטעדרע פון אלט-העב-רעאיש און אנדערע סעמיטישע שפרא-כען. און פארנעמען סעמעסטער האט ד"ר נאדאל אנגעהויבען לויגענען לעקציעם פון דער נע-העברעאישער לויטעראטור און שפראך פאר סטודענטען פון מאלאנוש-לוגישע-פילאזאפישען פא-קולטעט. די לעקציעם האבען בעזוכט נוט נאר יודישע נאר אויך עסטאנישע און רוסישע סטודענטען.

מיט א קורצער צייט צורוק האט דער רעקטאר פון מעלאנישען פאקולטעט און זעווערענער בילדונגס-מיניסטער פרופ. דאהאמעגי בעריכטעט מיט ד"ר נאדאל די פראגע פון שפעטער אויפנעמען פון דער נע-העברעאישער לויטעראטור אין שפראך פאר סטודענטען פון מאלאנוש-פילאזאפישען פא-קולטעט. די לעקציעם האבען בעזוכט נוט נאר יודישע נאר אויך עסטאנישע און רוסישע סטודענטען.

דארמאט (יטא) פאר א יאהרצן זוי-טער האט דער דוירעקטאר פון דער דאר-פאטער יודישער גימנאזיע ד"ר נאדאל זיך געווענדעט צום מעלאנישען פאקול-טעט פון דארפאטער אוניווערזיטעט ווע-גען ערלויבעו אונטן אלס פרוואטא-דא-צענט לויגענען לעקציעם פון דער נע-העברעאישער לויטעראטור, וועלכע עם זאלען זען נישט אבלוגאטא-רוש, וועל בעם אונווערזיטעט עקזיס-טירט שוין א קאטעדרע פון אלט-העב-רעאיש און אנדערע סעמיטישע שפרא-כען. און פארנעמען סעמעסטער האט ד"ר נאדאל אנגעהויבען לויגענען לעקציעם פון דער נע-העברעאישער לויטעראטור און שפראך פאר סטודענטען פון מאלאנוש-פילאזאפישען פא-קולטעט. די לעקציעם האבען בעזוכט נוט נאר יודישע נאר אויך עסטאנישע און רוסישע סטודענטען.

מיט א קורצער צייט צורוק האט דער רעקטאר פון מעלאנישען פאקולטעט און זעווערענער בילדונגס-מיניסטער פרופ. דאהאמעגי בעריכטעט מיט ד"ר נאדאל די פראגע פון שפעטער אויפנעמען פון דער נע-העברעאישער לויטעראטור אין שפראך פאר סטודענטען פון מאלאנוש-פילאזאפישען פא-קולטעט. די לעקציעם האבען בעזוכט נוט נאר יודישע נאר אויך עסטאנישע און רוסישע סטודענטען.

פוז דער ספארט-וועלט

דער נעכטיגער פוסבאל-מעטש פאר'ז אריבער-געהו איז דער עכסטרא-ליגע.

„נאפרישוד" (ליפיני) — „ל. ט. ס. ג." (לאדז) (2:1) 2:1

ניייער ראמאן!

שפאנענד,
אנציהענד,
איבעראשענד

הויבט זיך די נאהנטסטע טעג אן דרוקען איז
„לאדזער טאגעבלאט"

לאדזער טאגעבלאט

דער יידישער נאציאנאל-טאג פון 6 ביז 7 אין אלעמען.
גיטט בעשטעלט מאנוסקריפטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

אדרעס: „Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16 Skrz. poczt. 16
טעלעפאנען: רעדאקציע 10057. אדמיניסטראציע 100,47

מען מוז רעפארמירען דעם שטייער-סיסטעם

דאס איז נישט קיין „פערבערער לגבי דער מלוכה" אויך אין איצטיגען מאמענט.

די פראגע וועגען די שטייער-רעפארם, אויפגעוואקסן אויף דעם קרקע פון דער אומגעהויערער טייערקייט פון לעבן, איז אין אונזער לאנד אלס נישט קיין נייע. שוין פון יאהרן צוריק איז דאס געווען איינס פון די הויפט-פראבלעמען פון אונזער עקאנאמישן לעבן. אבער אין דער צייט פון דער ערשטער רעפובליק איז דאס געווען אן אקוטע פראגע, וואס האט פארלאנגט אן אומגעזעצלעכע לייזונג. אין דער צייט פון דער פוילישער אקופאציע איז דאס געווארן נאך שלימער. אין דער צייט פון דער סטאביליזאציע איז דאס אויך נישט פארשוואונדן. אין דער צייט פון דער פרעמיער-רעגירונג פון וויטאס איז דאס אויך נישט פארשוואונדן. אין דער צייט פון דער רעגירונג פון סלאווא איז דאס אויך נישט פארשוואונדן. אין דער צייט פון דער רעגירונג פון סלאווא איז דאס אויך נישט פארשוואונדן. אין דער צייט פון דער רעגירונג פון סלאווא איז דאס אויך נישט פארשוואונדן.

די פראגע וועגען די שטייער-רעפארם, אויפגעוואקסן אין וויכטיגער פראבלעם אין אונזער מדינה — פון די קאנסטיטוציע-רעפארמען, אין עפעס צוליב א וואנדערליכען מראך אויפ גענומען צו נושא פליוט בין אונז, נאר אויך אין פראנקרייך און אין דייטשלאנד. עס ליגט זיך דערוועגן בלן אפציישטעלן, וויבאלד עס האבען זיך דערצו נאכגעטון די דערמיט פארבונדענע אין וויי עס פאסט עס אויף — אונדער דעם רענג. די מסקנות, וואס דרינגען אריס פון דעם דאזיגען פארגלייך וועגען זיך ארויסערמעסיש.

דער נעכסטיגער מארדיך האט קודם כל אויסגעשטעלט א ברייטען פראנט-פראגראם, וואס נעמט ארום א פלאן פון בערטשטנדיג אונטערסטיצונג פון דער צוטוער צו נאציע ערנסטע פארלאנגען פון די שטוערן. אין די לעצטע פאר יאהר אנטוויקלט זיך זעהר גוסטעג די גזעזלשאפטליכע וויכטישאפט אין פראנקרייך, קיין ארבייטסלאזיגקייט עקזיסטירט פעטע נישט, אין די הכנסות פון די שטוערן זענען ערנסט פארגרעסערט פון די שטוערן. אין די לעצטע פאר יאהר אנטוויקלט זיך זעהר גוסטעג די גזעזלשאפטליכע וויכטישאפט אין פראנקרייך, קיין ארבייטסלאזיגקייט עקזיסטירט פעטע נישט, אין די הכנסות

לאדזער כראניק

פעראיין פאר הערדיט-שוץ איז לאדז.

(—) די טעג אין פארגעקומען די אלגעמיינע פערזאמלונג פון פעראיין פאר הערדיט-שוץ אין הויפט-לאקאל פון דער קרעדיט-קאסע (מאניושקי 5) גאלן אפגעהאלטן דעם טאג מונקטום-בעריכט אין אויסגעוועהלט גע-ווארן א רודעקציע אין פאלגענדען צו-זאמענשטעל: ד"ר יולישוש בארגשטיין, בודערמאן, יצקוב מאמונסקי, מאמי-ל קלאין, העניוך מארק, אלעקסאנדער שוכט, לעאן מאקרסקי, ווא. הארדינסקי, איזאק רינגארט, ד"ר יולישוש דאם, ווילא-דיסלאוו לאנדסבערג. אין פרעזידיום פון פעראיין זענען ארטן: ד"ר בארגשטיין (פרעזעס); הארדינסקי אין מאמונסקי (וויצע-פרעזעסטן), א. שוכט (קאסיר) פ. מאקרסקי (סעקרעטאר).

אביסל סטאטיסטיק וועגען פראטעסטירטע וועקסלען.

(מ) לויט דער בערעכנונג פון סטא-טיסטיקן אמט בים מאגיסטראט, זע-נען אין חודש נאוועמבער בים די לאדזער רעיונעמן פראטעסטירט געוואָרען 43018 וועקסלען אויף א סומע פון 11 מיליאן מיט 260,000 זל. דערבי זענען אויסגעקויפט געוואָרען פון רעזולט אהן פראטעסט 12,740 וועקסלען אויף א סו-מע פון 3 מיליאן 45 טויזענד זל.

אין פערגלייך צום חודש אקטאבער האט די סומע פון די פראטעסטירטע וועקסלען אין לאדז זיך נאך נישט צו-ערשהויבן...

א בעהעלטעניש פון קירכען-חפצים אויפ'ן יודישען בית-עולם

פאליציי האט נעכטען ענטדעקט דאס בעהעלטעניש

(—) דער יודישער בית עולם האט געלטען געהאט טערקווירדיגע גסטס, וועלכע האבען ארויסגעפונען א געווא-לטיגע אויבערשוגג אין דער קאנצעלאריע פון בית העולם און צוויישען די וואס האי-בען זיך גראד געפונען אויף קבר אבות בין די קברים.

ארום 12 אזייגער אין פליוצלוגג אנגע-קומען אן'אפטיילונג פאליוצי מיט עטלי-כע גשהטם-אנגעטען, וועלכע האבען גע-פונען א פערשון געשלאסען אין קטנטען. די פאליוצי אין גענאנגען נלעבר, וו' צו א בעשטימט אנגעווייזעגעם ארט אין צוקומענדיג צו א פערוואלטערין וויגקעל פון בית-החיים האבען זיי דעם געשלאסענעם פערשון נענעבען א שפא רעל אין האנד ארבען אין אוהם געהיטען נראבען. דער פערשון האט אויסגעגרא-בען צוויי קברים.

ארום 12 אזייגער אין פליוצלוגג אנגע-קומען אן'אפטיילונג פאליוצי מיט עטלי-כע גשהטם-אנגעטען, וועלכע האבען גע-פונען דעם פערשון פון קבר אבות בין די קברים.

פון דער יודישער געזעלשאפט פאר לאנד קענטשאפט.

ד. ח. אויף א טרויסטען אויספלוג אין זאקאפאנע, וועלכע וועט דויערן פון 21. ביז 24. ד. ח. בין דעם 2. יאנואר אויר ווערען אנגענומען אנשטרענגען אין דער מי-רוסטישער אין אפרוה-קאלאניע אין זא-קאפאנע אויף 10, 14, 18 אין 20 מען. עס ווערען אויך אינגשריבען מיטגלי-דער אין דער געזעלשאפט.

אויטייל אין פראצעס גענגען פעלשער פון דאקומענטען.

פרעטאג אין אין לאדז פערענדיגט גע-ווארן דער גרויסער פעלשער-פראצעס. דער הויפט-בעשולדיגטער מנחם קטטין-גער האט זיך אלזו פערטיידיגט, האל-פען דער פסק-דין, לויט וועלכען קא-מיגער אין פערמשפט נעווארן אויף אנדערטהאלבען יאהר תפיסה, היוט ווע-נאוסקי (דער לאדזער) אויף 10 חדשים פרל. עלפוים אויף 8 חדשים, לאכמאן אויף א האלב יאהר, שאר אויף 2 חדשים. די אויבערע זענען בעפרייט.

—0—

וויי אזוי דארף מען אויסקויפען פאטענטען אין פערשפארען צייטן.

דער פרעזעס פון לאדזער פונקציאנירי-קאמער קלערט אויף, אז יערע בעזונדערע אונטערנעמונג מוז האבען א פאטענט. רעגיסטראציע-קארטען מוזען ארויסגע-גומען ווערען אויף בעזונדערע סחורה-לאגערס אין נעשעפטען, אזוי וועלכע קומט פאר א הויפ-פערקויף פון אנדערע אויסצארבייטונגען.

פאטענטען אין רעגיסטראציע-קארטען ווערען יעדען מאג ארויסגענעבען די אונ-מערנעמער, וואס זיינען אריינגעשטאנען פון אפטהעלונג זיך אויפ'ן שטח פון פון לאדזער קאמפאניע פון פיל-הארמאניע אין פיל-הארמאניע זאל — נארוטאוויטש 20 — אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן

גאסטראלען פון די בעריהמטע ארטיסטען בעליבטע

שלמה הערשקאוויטש און לאון גטטליבערמאן

הייגט מאנטאג, 9 אזייגר גרויסע פאפולערע פארשט. פון 1 ביז 2.50 זל.

הויפט-רעזולטאט: מאנסטער-קאנצערט פון 5.000 מענשן האבן בעזוכט דאס הערליכע שפיל

די פרייד פון נאם

אין 4 אקטען פון האנס מילער. הויפט-ראלען: אנא-זאסלאווסקא, פערדינאנד-גטטליכערמאן, פראנץ-הערשקאוויטש.

עס נעמט אנטייל לויט א. ב. פרויען: בעזמאן, מאכאראווסקא, נערה, פאדערמאן, מענער: אריעל, איזענבערג, בלאבירסקי, גולמאן, האמבורגער, מאכאראווסקי, נייהויז, פאלאנסקי און ראקאט. אדמיניסטראטאר—כ. ארנוואלד, מוזיקאלישע לייטונג—ל. זעלמאן.

בילעטען אויף אלע פאשטעלונגען צו באקומען אין קאסע פון פיל-הארמאניע

אנאנס: פרייטאג, דעם 20-טען 9 אזייגר פרעמיערע אנאנס:

„סטעמפענין" פון בעליבטען פאלקס-שרייבער שלום עליכם

ביי דער קהלה ווערט געשאפען א בית-דין-שטוב אויף דין תורות.

רעגילירט די בעציהונגען פון די נישט-עטאטוויע צו די עטאטוויע מורה הוראות און די השגחה איבער די יאטקעס.

(:) שבת צו-נאכט איז אין דער קהלה אונטערן פארזיץ פון פרעזעס מוצבערג פארגעקומען א זיצונג פון די אפיציעלע מורה הוראות.

נאך לענגערע דעבאטען איז בעשלא-סען געווארען אויסצוארבייטען א רעגו-ליאמין, וועלכער זאל רעגולירען די בע-ציהונגען פון די נישט-עמאטוויע צו די עמאטוויע מורה הוראות. ס'ווערט גע-וואלטע א קאמיסיע פון פיר מורה הור-אות מיט ס'פארזיצענדער פון ועד הפש-רות י. וואידזלאווסקי.

ס'וועט אויך בעשלאסען, אז ווייט-ערע אינטעדענטע פון בית החיים ה' קאלינ-סקי'ן, שמאמען די נעפונענע חפצים פון פערשוינענע קורכלינע גבוהת, וואס א באנדע גנבים האבען אויסגענארט אין דער לעצטער צייט.

דער גשלאסענער גנב, וועלכער האט אנגעוויזען די פאליוצי דאס ארט פון גנ'ם בעהעלטענוש איז ארעסטירט.

פון האנדעלס-געריכט

פאר 3 לאדזער פירמעס אויפ-געלעזט די באנקראטען.

דאס לאדזער האנדעלס-געריכט האט אויך דער לעצטער סעסיע מבטל גע-מאכט 3 „אויפאלאשטשען" בעשטע-טיגונגען אויף דעם ארם אפמאכען פון דו באנקראטירטע פירמעס פון זענען אלע ארט דינגען אויסגעגעבן פון דעם קרעדיטארען.

דער צוויימער בעשטעטיגטער אפמאך נעהאלטן דעם קאמו-גשעפט פון מ. אבראמאוויטש (באטרקאוער 71). ה' אבראמאוויטש האט אין זיין רעגולירן זיינע חובות אויף 5 פראצענט און 4 חדשים'דינג ראטעס. אין אלגעמיין בעטרעפען די חובות 72 מויזענד גולדען.

די דריטע פירמע, וואס רעגולירט מיט אהרץ בעלי-חובות איז „האמבור-גער אין לאנדוי" פון נאוואמיסקא 17. די חובות וועלען רעגולירט ווערען אויף 20 פראצענט, צאהלבאר אין 4 האסב-יהרליכע ראטעס. דערצו קומט נאך בעטרעפען 98000 זל.

בימעס וועגען בעשטימטען נערוסט-אויפזוכטען האבען דערלאנגט די פיר-מעס: „ברודער א. אין י. ליטמאנוויטש" (נאוואמיסקא 11) אין קאפעל רודניצקי (סקווערא 6).

אונגארישער קאמפאזיטאר פון סינאגאגאלער מוזיק איז לאדז.

אין לאדז וועלט אויפ א זעהר אינטע-רעסאנטער מוזיקער אין בעל מנגן פון אונגארן. זיין נאמען איז משהרזיאלאוו-סק, א יוד שוין אין די פינפציגער יאהרען, אבער מיט א שטיק פון א לעב-ווען אז ער איז אויך אינטערעסאנט אין זיין שאפן אלס קאמפאזיטאר מוזיק.

ה' דזיאלאווסקי גרעט זיך אויפ ארויסצוגעבען אין לאדז א בוכלי מיט קאמפאזיציעס פון דער סינאגאגאלער מוזיק.

לעזט און אבאנירט דאס „לאדזער טאגעבלאט".

ווייל האנדווערקער-וואהלשטאטען

זענען דא אין לאדזער וואיעוואודזטוות.

(—) אין לאדזער וואיעוואודזטוות זענען פארהאן 1800 רעגיסטרירטע האנד-ווערקער-וואהלשטאטען, הגם איגדער אמת'ען זענען פאקטיש דא 28000 וואהל-שטאטען. אויף יעדען וואהלשטאט פאלט אויס איין דורכשניט 1 לערן-יונג און 2 געזעלען.

חגא-אויספערקויפען

פערליכטערן די קאנקורענץ אוי דארפען ערלויבט ווערן.

דער מאגיסטראט האט זיך געוואנדט צו דער האנדלס-קאמער מיט דער בי-טע ארויסצוזאגען אזהר מיינונג, ווען זי קלערט בנוגע די נט-יאהר אויספערקויפ-פען אין צו מאכען פון דעם ארגוג אויס-פערקויפען האבען נושט קין כארשטער פון אנדערע קאנקורענטן.

דו האנדלס-קאמער האט דערויף נע-ענטפערט, אז אזעלכע רעקלאמען וויי „ווייבע ווארי", „וויבע ווארי פאר הונט-אויספערקויף", „פאר חנא-אויספערקויף" א. א. פער-לייכטערן בלויז די קאנקורענץ אין דאס אנווארן אין מסחר אזעלכע רעקלא-מעס דארפען נושט געשטערט ווערן.

דער פראוואקאטאר

מערקווירדיגע געשיכטע פון אנ'אוואנטוריסט און דאן-זשואן.

וואס האט צוויי קיסרים געפיהרט ביי דער נאז

II.

ווען דער מילימערישער קאמאנ-דיר, גענעראל פארמיניאנו, האט נעוואוסט, אז דער בארון דרעהט זיך צוזאמ-מען „צאר'ס שליח" און מוז פאר אים אלץ אין דער וועלט, האט ער, דער גע-נעראל, זיך מתקנא געווען דעם בא-ראן, אזו זיך אויך אנגעהויבען דרעי-ען „צאר'ס שליח", שטרעקענדיג זיך אין דער לענג אזו אין דער בריים ויצא צו זען פאר אוהם. פון די קלענסטע בא-קאנטע וואָלט ער זיך סאקע אנגענארעט, אז דער בארון פארמיניאנו, דער בא-קאנטער פון פאליצי-מיניסטער באלמאשאוו אין מאסקווא, אז ער וועט זיך דורכצופיהרען, אז ער דארף סאקע צוגוסטיגען דעם אנ'-ארמעק פון קאנקורענטן אין דער שוצען רוסלאנד. דער גובערנאטאר אלזו האט נעהאלטן, אז דער בארון וועט קומען מיט א גרויסן סוויטע, וואס וועט אים מוזען באגלייטען אויף זיין רייזע איבער דאס לאנד. אבער נישט אלץ איז דאך נעגאנגען גלאט מיט מדרשים'עס אונטערנעמונג. א פאר פון די דורקטאטארן אין דער נעגריוואוסקער רעגירונגס-קאנצ-לייבען חושד געווען, אז דער יונגער אפי-ציר איז נישט דאס, וואס ער שטעלט זיך פאר. האבען זיי אויסגעשוקט א פאפיר צום פינאנץ-מיניסטער קין פעטערבורג וועגען דעם פערברעכער, וועלכער וועט פון דעם מאמענט אן אונטער ספעציעלער ארמעי, אלץ אונ'ס נאכצוי-פאלגען אויף 10, 14, 18 אין 20 מען. אין דער גענעראל-קאנצלייא פון דער יודישער בית עולם איז אין אויך אינגשריבען מיטגלי-דער אין דער געזעלשאפט.

—0—

חגא-אויספערקויפען

פערליכטערן די קאנקורענץ אוי דארפען ערלויבט ווערן.

דער מאגיסטראט האט זיך געוואנדט צו דער האנדלס-קאמער מיט דער בי-טע ארויסצוזאגען אזהר מיינונג, ווען זי קלערט בנוגע די נט-יאהר אויספערקויפ-פען אין צו מאכען פון דעם ארגוג אויס-פערקויפען האבען נושט קין כארשטער פון אנדערע קאנקורענטן.

דו האנדלס-קאמער האט דערויף נע-ענטפערט, אז אזעלכע רעקלאמען וויי „ווייבע ווארי", „וויבע ווארי פאר הונט-אויספערקויף", „פאר חנא-אויספערקויף" א. א. פער-לייכטערן בלויז די קאנקורענץ אין דאס אנווארן אין מסחר אזעלכע רעקלא-מעס דארפען נושט געשטערט ווערן.

—0—

ווייל האנדווערקער-וואהלשטאטען

זענען דא אין לאדזער וואיעוואודזטוות.

(—) אין לאדזער וואיעוואודזטוות זענען פארהאן 1800 רעגיסטרירטע האנד-ווערקער-וואהלשטאטען, הגם איגדער אמת'ען זענען פאקטיש דא 28000 וואהל-שטאטען. אויף יעדען וואהלשטאט פאלט אויס איין דורכשניט 1 לערן-יונג און 2 געזעלען.

—0—

אונגארישער קאמפאזיטאר פון סינאגאגאלער מוזיק איז לאדז.

אין לאדז וועלט אויצט א זעהר אינטע-רעסאנטער מוזיקער אין בעל מנגן פון אונגארן. זיין נאמען איז משהרזיאלאוו-סק, א יוד שוין אין די פינפציגער יאהרען, אבער מיט א שטיק פון א לעב-ווען אז ער איז אויך אינטערעסאנט אין זיין שאפן אלס קאמפאזיטאר מוזיק פון דער סינאגאגאלער מוזיק.

ה' דזיאלאווסקי גרעט זיך אויצ אויפ ארויסצוגעבען אין לאדז א בוכלי מיט קאמפאזיציעס פון דער סינאגאגאלער מוזיק.

—0—

לעזט און אבאנירט דאס „לאדזער טאגעבלאט".

—0—

ווייל האנדווערקער-וואהלשטאטען

זענען דא אין לאדזער וואיעוואודזטוות.

(—) אין לאדזער וואיעוואודזטוות זענען פארהאן 1800 רעגיסטרירטע האנד-ווערקער-וואהלשטאטען, הגם איגדער אמת'ען זענען פאקטיש דא 28000 וואהל-שטאטען. אויף יעדען וואהלשטאט פאלט אויס איין דורכשניט 1 לערן-יונג און 2 געזעלען.

—0—

אונגארישער קאמפאזיטאר פון סינאגאגאלער מוזיק איז לאדז.

אין לאדז וועלט אויצט א זעהר אינטע-רעסאנטער מוזיקער אין בעל מנגן פון אונגארן. זיין נאמען איז משהרזיאלאוו-סק, א יוד שוין אין די פינפציגער יאהרען, אבער מיט א שטיק פון א לעב-ווען אז ער איז אויך אינטערעסאנט אין זיין שאפן אלס קאמפאזיטאר מוזיק פון דער סינאגאגאלער מוזיק.

ה' דזיאלאווסקי גרעט זיך אויצ אויפ ארויסצוגעבען אין לאדז א בוכלי מיט קאמפאזיציעס פון דער סינאגאגאלער מוזיק.

—0—

לעזט און אבאנירט דאס „לאדזער טאגעבלאט".

גרויסע „יודישע זיצונג" איז דער לאדזער האנדווערקער-קאמער

יודישע האנדווערקער-פארשטעהער ענערגיש אפגעשטויסען די אנגריפען געגען די יודישע בעלי-מלאכות

די עגזאמיניר-קאמיסיעס א שווערד איבער'ז קאפ פון די יודישע האנדווערמער. — די גזרה געגען לערן-יונגלעד. — א רייה יודישע פאדערונגען בעריכזיכטיגט געווארען

(:) אין לאדזער שטאט-ראט-זאל אין געלטען פארגעקומען א פלענארי-זיצונג פון דער לאדזער האנדווערקער-קאמער. אויף דער טאג-אדרעגונג זענען געשטאנען א גאנצע רייה פארמעלע פראגען, וואס דאגען ארויסנעמען א לעבענסטן רוים קומען. די שארפסטע דעבאטען האבען אבער ארויסגערופען די פאקטען פון דער מאג-אדרעגונג, וואס זענען נוגע די יודישע בעלי-מלאכות.

די דאזיגע „יודישע דעבאטען" האבען זיך פארצויגען אויף שפעטן לאנג אין האבען בולט אונטערגעשטראכען, אז דער יודישער האנדווערקער ווערט אין דער „קאמער" לעת עתה נאר שרעקבורט אזוי, אז ער מוז זיך שטעלען אין אפע זוציץ...

די נעלטונג זיצונג פון דער האנדווערקער-קאמער איז אין תוך געווען א ספעציעלע „יודען-זיצונג". עס איז דא געקומען „זוכן אויסרוף דער פארזיצער שלמטה קאמה פאר די לעבעדיגע-לוימען פון יודישן האנדווערק, וואס שטעלט אויפ'ן האנד פון אפגרונד.

די זיצונג איז געפוהרט געווארען אונטער פארזיץ פון פרעזידענט פר. שוואנקאווסקי אין בייזיץ פון די ה"ה מפשים בערג (לאדז) אין הערבוך (קאליש).

באלד מתחילת האט דער יודישער האנדווערקער * פארשטעהער מ. פישלאנסקי ארטיגעראגען א פארשלאג, אז פון סדר-היום זאל ארויפגענומען ווערען דער טען

וועגען די לערן-יונגלעד.

וועל דאס רוב ראטמאן ה' ש. שוואדצבערג האט געשטעלט אן אנפראגע, צו דער סעקרעטאריאט פון דער האנדווערקער-קאמער האט אונטערגעשטעלט פון דער יודישער האנדווערקער-קאמער אויפ'ן ראצ'ט פון דעם פראבלעם פון יודישן האנדווערק, וואס שטעלט אויפ'ן האנד פון אפגרונד.

די זיצונג איז געפוהרט געווארען אונטער פארזיץ פון פרעזידענט פר. שוואנקאווסקי אין בייזיץ פון די ה"ה מפשים בערג (לאדז) אין הערבוך (קאליש).

באלד מתחילת האט דער יודישער האנדווערקער * פארשטעהער מ. פישלאנסקי ארטיגעראגען א פארשלאג, אז פון סדר-היום זאל ארויפגענומען ווערען דער טען

וועגען די לערן-יונגלעד.

וועל דאס רוב ראטמאן ה' ש. שוואדצבערג האט געשטעלט אן אנפראגע, צו דער סעקרעטאריאט פון דער האנדווערקער-קאמער האט אונטערגעשריבען א פראטאקאל אין וועלכן עס איז אנגעגעבען, אז דער יודישער האנדווערקער-קאמער האט אויסגעשטעלט א ליסטע פון קאנדידאטען פון יודישע האנדווערקער, וועלכע זאלען ווערען באשטעטיגט פון דער רעגירונג אלס מיטגלידער פון די עגזאמיניר-קאמיסיעס. דער פראטאקאל איז אונטערגעשריבען געווארען פון דעם פרעזידענט פון דער קאמער, פון דעם סעקרעטאר פון דער קאמער, פון דעם פארזיצער פון דער יודישער האנדווערקער-קאמער, פון דעם סעקרעטאר פון דער יודישער האנדווערקער-

Lodzer Tageblat № 291 לאדזער טאגעבלאט

א „מלחמה" אין קאנסטאנטינער שוהל צוליב דעם רב'ס דרשה

פשארוניק מוסר'ט דעם עולם אז מ'שטעלט זיך דאוונען מוסף.

קאנסטאנטין. (טעל. פון אונזער קארעספאנדענט).

קאנסטאנטין קלאפט איצט מיט דער „מלחמה", וואס איז פארנעמען פאר־נאגענעם שבת אין דער חזנער ששעט־שער שוהל. אין א דאנק דעם פאליצי־קאמשנדאנט זענען אויסגעמיטען נעווא־רען ערנסטע נעשעהנישען.

געשעהן איז אט וואס:

נעלטען, שבת, בעת די שוהל איז נעווען אובערפולט מיט מתפללים, האט דער חזנער רב הרב חיים יוסף ראזוזי מקו פאר קריאת התורה נעהאלטען א דרשה וועגען בשרות. צוו. אבר האט דער רב אנגעוויזען, אז חיות וו' איז „עשי קיין ארץ־ישראל איז זיך בעשעפטיגען מיט אפעלסינען־פלאנצונגען.

דער אפעלסין איז אויגער פון אנדערע פרוכט־קוועלען סיי קאלאניזאטארוש. אויסער די נרוסע סומען, וואס עס מראגט ארץ־ישראל דעם ישוב, בעשעפטיגט עס טויזענדער יודישע ארבייטער און גיט א מעגליכקייט נייע נרא־נאנען צו קומען אין לאנד. די אלטע פרדסים בעשעפטיגען בין 80 פראצענט שמשנדינע און 50 פראצענט סטאנאוע יודישע ארבייטער און די נייע פרדסים ווערען בעהויפט בארלאוים מיט יודישע קאפיטאליסטען נעשאפען.

דער אפעלסין איז אויגער פון אנדערע פרוכט־קוועלען סיי קאלאניזאטארוש. אויסער די נרוסע סומען, וואס עס מראגט ארץ־ישראל דעם ישוב, בעשעפטיגט עס טויזענדער יודישע ארבייטער און גיט א מעגליכקייט נייע נרא־נאנען צו קומען אין לאנד. די אלטע פרדסים בעשעפטיגען בין 80 פראצענט שמשנדינע און 50 פראצענט סטאנאוע יודישע ארבייטער. דא איז אויך א ברוים מעגלי־קייט־פלעד פאר דער „יהודישער אגריפס". זי קאן, צום ביישפיל, פלאנצען נרוסע פלאנטאציעס און פארצעלירן זיי אין קלוינע חלקים בין 10 דאנאם, וואס קאן דונען אלס יסוד צו א קלוינ וווהלשטאנד פאר וועניג פארמעגלוכע פויערים אוו ארבייטער. א קלוינער פרדס צוזאמען מיט אנדערע פארמען נון לאנדווירט־שאפט, וואס איז אויך א ברוים מעג